

დამოუკიდებელი ორგანოების ინსტიტუციური როლი ფინანსური
ინსტიტუტების კორპორაციული მართვის სისტემის ეფექტიანობაში

მარიამ წიკლაური

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სამართლის სკოლის კერძო (ბიზნეს) სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად*

კერძო (ბიზნეს) სამართალი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: დავით მაისურაძე, სამართლის დოქტორი, სამართლის
სკოლის პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

მარიამ წიკლაური

19/06/2026

აბსტრაქტი

კორპორაციული მართვა თანამედროვე საკორპორაციო სამართლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ინსტიტუტია. კორპორაციული მართვის სისტემის გამართულად ფუნქციონირება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ სექტორებში, რომლებიც მაღალი რისკის დონით ხასიათდება. სწორედ ამ სექტორის ნაწილია ფინანსური ინსტიტუტები, სადაც კორპორაციული მართვის სტანდარტები უფრო მკაცრ რეგულირებასა და სპეციფიკურ მიდგომებს ეფუძნება. წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომი მიზნად ისახავს ფინანსურ ინსტიტუტებში დამოუკიდებელი ორგანოების ინსტიტუციური როლისა და გავლენის შესწავლას კორპორაციული მართვის სისტემის ეფექტიანობაზე. კვლევა ეფუძნება საქართველოს საკანონმდებლო ჩარჩოს, კორპორაციული მართვის კოდექსებს, საერთაშორისო სტანდარტებსა და სამეცნიერო ლიტერატურას.

კვლევაში გამოყენებულია თვისებრივი კვლევის ტიპი. კვლევის პროცესში ისტორიულ-სამართლებრივი და შედარებით-სამართლებრივი კვლევის მეთოდების საშუალებით გამოიკვეთა, რომ კორპორაციული მართვა ეკონომიკური კრიზისებისა და სამართლებრივი რეფორმების გავლენით ჩამოყალიბდა. კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ დამოუკიდებელი ორგანოები ქმნიან ურთიერთდაკავშირებულ სისტემას, რომლის ეფექტიანობა დამოკიდებულია თითოეული ორგანოს ინდივიდუალურ ფუნქციაზე. ამასთან, მათ შორის კოორდინაციასა და ინფორმაციის გაცვლის ხარისხზე. დადგინდა, რომ საქართველოში ფინანსური ინსტიტუტების კორპორაციული მართვის წესები საერთაშორისო სტანდარტებსა და ეროვნულ კანონმდებლობას ეფუძნება. აღნიშნულის მიუხედავად, საქართველოში ფინანსური ინსტიტუტების კორპორაციული მართვის რეგულირება ფრაგმენტულია და ერთიანი სამართლებრივი ჩარჩოს ჩამოყალიბებას საჭიროებს.

ნაშრომი, ერთი მხრივ, ხელს შეუწყობს ფინანსურ ინსტიტუტებში არსებული დამოუკიდებელი ორგანოების ინსტიტუციური როლის შესახებ ახალი ცოდნის შექმნას, ვინაიდან კვლევის ფარგლებში ვერ იქნა აღმოჩენილი აღნიშნულ საკითხზე ჩატარებული კომპლექსური სამეცნიერო კვლევა, როგორც საქართველოში, ისე საერთაშორისო აკადემიურ სივრცეში. ხოლო პრაქტიკული თვალსაზრისით, კვლევა შეიძლება გამოიყენებოდეს ფინანსური ინსტიტუტებისა და სხვა სააქციო საზოგადოებების მიერ კორპორაციული მართვის სისტემაში დამოუკიდებელი ორგანოების დანერგვის პროცესში. კვლევისას გამოვლენილი ხარვეზების აღმოსაფხვრელად შემუშავებულია რეკომენდაციები.

საძიებო სიტყვები: ფინანსური ინსტიტუტები, დამოუკიდებელი ორგანოები, კორპორაციული მართვა, კორპორაციული მართვის სისტემა, კორპორაციული მართვის ეფექტიანობა, კორპორაციული მართვის მდივანი, შიდა აუდიტის სამსახური, აუდიტის კომიტეტი, გარე აუდიტი, შესაბამისობის სამსახური.

Abstract

Corporate governance constitutes one of the central institutions of modern corporate law. The proper functioning of a corporate governance system is of paramount importance, particularly in sectors characterized by a high degree of risk. Financial institutions represent a fundamental component of such sectors, wherein corporate governance standards are predicated upon more stringent regulation and specialized approaches. The purpose of the present master's thesis is to investigate the institutional role and influence of independent bodies on the effectiveness of the corporate governance system within financial institutions. The research is founded upon the legislative framework of Georgia, corporate governance codes, international standards, and scholarly literature.

The study employs a qualitative research methodology. Using historical-legal and comparative-legal research methods, the investigative process elucidated that corporate governance evolved under the influence of economic crises and legal reforms. The findings demonstrate that independent bodies constitute an interconnected system, the efficacy of which is contingent not only upon the individual function of each body but also upon the degree of coordination and information exchange among them. It was established that the rules governing the corporate governance of financial institutions in Georgia are based on international standards and national legislation. However, despite this, the regulation of corporate governance for financial institutions in Georgia remains fragmented and necessitates the establishment of a unified legal framework.

On the one hand, the thesis will contribute to the creation of new knowledge regarding the institutional role of independent bodies within financial institutions, since no comprehensive scientific research on this issue was identified during the course of the study, either in Georgia or in the international academic sphere. From a practical perspective, the research may be utilized by financial institutions and other joint-stock companies seeking to implement independent

bodies within their corporate governance systems. Recommendations have been formulated to address the deficiencies identified during the research process.

Keywords: Financial Institutions, Independent bodies, Corporate governance, Corporate Governance System, Corporate Governance Effectiveness, Corporate Secretary, Internal Audit Function, Audit Committee, External Audit and Compliance Department.

მადლობა

მსურს, გულწრფელი მადლობა გადავუხადო ჩემი სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელსა და ჩემს ლექტორს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის სკოლის პროფესორს, სამართლის დოქტორს, ბატონ დავით მაისურაძეს. კვლევის მომზადების თითოეულ ეტაპზე მან გამიწია პროფესიული დახმარება, გამიზიარა თავისი ცოდნა და გამოცდილება და მომცა მნიშვნელოვანი რეკომენდაციები. მისი მხარდაჭერა და კონსტრუქციული შენიშვნები განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი იყო კვლევის წარმატებით განხორციელებისთვის.